

WŁASNA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA A SPÓŁKI HANDLOWE

Stojąc przed wyzwaniem rozpoczęcia prowadzenia własnej firmy należy przeanalizować różne aspekty prowadzenia jednoosobowej działalności gospodarczej i porównać je z założeniem spółki handlowej. Niniejszy poradnik przedstawia różnice w prowadzeniu jednoosobowej działalności gospodarczej (zwanej dalej „JDG”) a spółki prawa handlowego. JDG różni się od spółek handlowych pod wieloma względami: osobowością prawną, sposobem rejestracji, odpowiedzialnością za zobowiązania, sposobem odprowadzania podatku dochodowego, składkami ZUS oraz sposobem prowadzenia księgowości.

JDG może prowadzić tylko jeden przedsiębiorca i jest on tożsamy ze swoją firmą. Właściciel może pracować sam lub też zatrudniać pracowników, wykonawców umów o dzieło, czy też zleceniobiorców. JDG nie ma osobowości prawnej. W odróżnieniu od np. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, nie trzeba mieć kapitału początkowego. Rejestracji JDG może dokonać osoba fizyczna, wobec której nie został orzeczony przez sąd zakaz prowadzenia działalności gospodarczej. Założenie odbywa się szybko (możliwa do zrealizowania nawet w ciągu jednego dnia) i bezpłatnie, bowiem wystarczy złożyć wniosek w Urzędzie Miejskim do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG), a następnie – w terminie 7 dni od dnia rejestracji lub od razu przy składaniu wniosku do CEIDG – należy zgłosić się do ZUS-u. Za zobowiązania firmy i osobiste przedsiębiorca odpowiada całym swoim majątkiem w nieograniczony sposób (należy jednak pamiętać, iż nie ma rozgraniczenia na majątek zgromadzony przed i w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej). JDG musi odprowadzać podatek dochodowy (PIT) w jednej z następujących form: podatek liniowy (19%), ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, na zasadach ogólnych wg skali podatkowej (stawka podatkowa 12% i 32%). Opłacanie składek ZUS jest obowiązkowe, jednak na preferencyjnych warunkach: ulga na start (przez okres pierwszych 6. miesięcy opłaca się jedynie składki zdrowotne), preferencyjne składki ZUS (preferencyjne stawki przez 24 miesiące prowadzenia JDG: minimum 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę), mały ZUS plus (dla osób, które prowadziły JDG w roku poprzednim i ich przychód nie przekroczył kwoty 120 000 zł), zwykłe składki (tzw. duży ZUS, 60%). Wystarczy prowadzenie uproszczonej księgowości lub ewidencji przychodów.

Spółki handlowe, zgodnie z kodeksem spółek handlowych, dzielą się na spółki osobowe (jawna, partnerska, komandytowa, komandytowo-akcyjna) oraz spółki kapitałowe (z ograniczoną odpowiedzialnością, prosta spółka akcyjna, spółka akcyjna).

Do założenia spółki osobowej potrzebnych jest co najmniej dwóch wspólników. Spółka jednoosobowa jest możliwa wyłącznie w przypadku spółek kapitałowych. Spółka jednoosobowa jest spółką kapitałową, której wszystkie udziały albo akcje należą do jednego

wspólnika albo akcjonariusza. Wszystkie spółki osobowe powstają z chwilą wpisu do rejestru, spółkę należy zgłosić do sądu rejestrowego (Krajowy Rejestr Sądowy – KRS). W spółce jawnej każdy wspólnik odpowiada za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem solidarnie z pozostałymi wspólnikami oraz ze spółką. Umowa spółki jawnej oraz partnerskiej powinna być zawarta na piśmie pod rygorem nieważności. Szczególnym typem spółki jest spółka partnerska, bowiem zostaje ona utworzona przed wspólników (partnerów) w celu wykonywania wolnego zawodu, takiego jak: adwokat, aptekarz, architekt, fizjoterapeuta, inżynier budownictwa, biegły rewident, broker ubezpieczeniowy, diagnosta laboratoryjny, doradca podatkowy, makler papierów wartościowych, doradca inwestycyjny, księgowy, lekarz, lekarz dentyista, lekarz weterynarii, notariusz, pielęgniarka, położna, radca prawny, rzecznik patentowy, rzeczoznawca majątkowy, tłumacz przysięgły. Spółki osobowe nie płacą podatku dochodowego, jednak opłacają go wspólnicy spółki. W spółce komandytowej za zobowiązania spółki wobec wierzycieli odpowiada co najmniej jeden wspólnik bez ograniczenia (komplementariusz), a odpowiedzialność co najmniej jednego wspólnika (komandytariusza) jest ograniczona – odpowiada on tylko do wysokości sumy komandytowej. W odróżnieniu od wcześniej wymienionych spółek osobowych, umowa spółki komandytowej powinna być zawarta w formie aktu notarialnego. Istnieje również spółka komandytowo-akcyjna, w której za zobowiązania spółki wobec wierzycieli odpowiada bez ograniczenia co najmniej jeden wspólnik (komplementariusz), a co najmniej jeden wspólnik jest akcjonariuszem (nie odpowiada za zobowiązania spółki). W porównaniu do wcześniej opisanych spółek, do założenia niniejszej spółki wymagany jest kapitał zakładowy w wysokości co najmniej 50 000 złotych. Statut spółki powinien być sporządzony w formie aktu notarialnego.

Pierwszą, najczęściej spotykaną spółką kapitałową, jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Wspólnicy nie odpowiadają za zobowiązania spółki. Kapitał zakładowy spółki powinien wynosić co najmniej 5 000 złotych. Umowa spółki powinna być zawarta w formie aktu notarialnego. Umowa spółki może ustanowić radę nadzorczą lub komisję rewizyjną. Jednak w spółkach, których kapitał zakładowy przekracza kwotę 500 000 złotych, a wspólników jest więcej niż dwudziestu pięciu, powinna być ustanowiona rada nadzorcza lub komisja rewizyjna. Jednakże w porównaniu do JDG, występuje tu podwójne opodatkowanie dochodów (19% podatek CIT, a następnie – 19% podatek od dywidendy). Innym rodzajem spółki jest prosta spółka akcyjna, której akcjonariusze nie odpowiadają za zobowiązania spółki. Jest to nowa forma prowadzenia działalności wprowadzona w 2021 roku, która stanowi hybrydę elementów spółki akcyjnej, z ograniczoną odpowiedzialnością oraz osobowej. Jest ona szczególnie polecana nowym firmom, „start-upom”, które chciałyby wejść na rynek z nowatorskimi, innowacyjnymi rozwiązaniami. W porównaniu do spółki akcyjnej, łatwiejsze jest zarówno zakładanie, jak i likwidacja takiej spółki. Do założenia wymagany jest jedynie kapitał akcyjny, do którego pokrycia wystarczy 1 zł). Umowa powinna zostać sporządzona w formie aktu notarialnego. W spółce ustanawia się zarząd albo radę dyrektorów, dodatkowo umowa spółki może przewidywać konieczność ustanowienia rady nadzorczej. Ostatnim rodzajem spółki kapitałowej jest spółka akcyjna, której akcjonariusze również nie odpowiadają za zobowiązania spółki. Statut tej spółki powinien być sporządzony w formie aktu notarialnego. Minimalny kapitał zakładowy spółki akcyjnej to 100 000 złotych

(może być to kapitał pieniężny lub niepieniężny). W spółkach kapitałowych należy prowadzić pełne księgi rachunkowe. Forma prawna pozwala jednak na rozszerzanie zakresu działalności poprzez np. pozyskiwanie nowych inwestorów. Dodatkowo wspólnicy nie muszą obowiązkowo odprowadzać składek do ZUS-u.

Decydując się na prowadzenie własnej firmy warto przeanalizować powyższą krótką charakterystykę jednoosobowej działalności gospodarczej oraz spółek prawa handlowego i wybrać najlepszą dla siebie opcję, mając świadomość jej wad i zalet oraz możliwości rozwoju.